

ÖĞRENCİLERİN HAKLARI VE SORUMLULUKLARI

Öğrencilerin Hakları ve Sorumlulukları

Öğrencilerin hakları

- “eğitim kurumlarına kayıt olma”,
- “sağlığın korunması”,
- “eğitim ve öğretim etkinliklerinden yararlanma”,
- “katılım”,
- “özel yaşamının gizliliği”,
- “istismar ve ihmalden korunma”,
- “okul zorbalığından ve suç işlemekten korunma”
- ve “diğer haklar”

Öğrencilerin sorumlulukları da

- “okula devam etme”,
- “derslerde başarılı olma ve sınıf geçme”,
- “disiplin kurallarına uyma” ve
- “diğer sorumluluklar”

Öğrencilerin Hakları

Başaran ve Çinkır (2013) öğrenciyi, “planlı öğretim yapan bir eğitim yerinde, önceden tasarlanan bir eğitim programının gerektirdiği öğrenme yaşantılarını belli bir sürede kazanmaya çalışan kişi” olarak tanımlamaktadırlar. Görüldüğü gibi bu tanımda, özellikle yaşa vurgu yapılmamıştır. Buna göre, planlı öğretim sürecinden geçmek öğrenci sayılmak için yeterlidir.

Öğrencilerin Hakları

Özsoy (2004) öğrencilerin genel hatlarıyla aşağıdaki haklara sahip olduğunu belirtmektedir:

- Eğitimde ayrımcılığın hiçbir kayıt ve şartta kabul edilmeyeceğini ileri sürerek tüm ayrımcı düzenleme ve uygulamalara karşı itiraz ve dava hakkı.
- Erişilebilirlik ilkesi gereği, eğitimin makul olarak erişilebilir olmasını ve modern teknolojiler yoluyla verilmesini talep etme hakkı.
- Erişilebilirlik ilkesinin diğer bir sonucu olarak eğitimin ekonomik maliyetinin herkesçe altından kalkılabilir düzeyde olmasını talep etme hakkı.
- Eğitim kurumlarının ve programlarının yeterli nitelik ve nicelikte olmasını talep etme hakkı.
- Eğitimin şeklinin ve içeriğinin öğretim programları ve pedagojik yöntemler dâhil, öğrencilerce ve gerektiğinde anne ve babalarca kabul edilebilir olmasını talep etme hakkı.
- Uyarlanabilirlik ilkesi gereğince, eğitimin değişmekte olan bir toplumun ihtiyaçlarına, öğrencilerin kendi kültürel ve toplumsal ortamları içindeki ihtiyaçlarına ve özel ihtiyaç ve yeteneklerine de uygun şekilde esnek olmasını talep etme hakkı.

1. Eğitim Kurumlarına Kayıt Olma Hakkı

Öğrencilerin en temel hakkı eğitim kurumlarına kayıt olmadır; çünkü eğitim hizmetlerinden yararlanma kayıt yaptıрма durumunda gerçekleşir.

Kayıt yaptıрма zorunlu eğitime başlangıç için ön şart niteliğindedir.

222 sayılı İEK'nın 3.ve 1739 sayılı METK'nın 22. maddesinde yer alan "Mecburi ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsar" hükmünden yola çıkarak, kural olarak, zorunlu öğrenim süresinde en küçük öğrencinin altı yaşında olduğu anlaşılmaktadır.

26 Temmuz 2014 tarihli ve 29072 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren OÖİKY'nin 11(5) (a) maddesine göre "*Anaokulu ve uygulama sınıflarına, kayıtların yapıldığı yılın eylül ayı sonu itibarıyla 36 ayını tamamlayan ve 66 ayını doldurmayan çocukların kaydı yapılır*".

Buna göre, zorunlu olmadığı halde anaokuluna kayıt yaptıran 36 ayı tamamlamış çocuklar da öğrenci sayılmaktadır.

Öğrencilerin kendilerine tanınan haklardan faydalanabilmeleri için ilk olarak yönetmeliklerin öngördüğü kayıt sürecinden geçerek yukarıda tanımlanan öğrenci statüsüne sahip olmaları gerekir.

1. Eğitim Kurumlarına Kayıt Olma Hakkı

Yabancı uyruklu olup Türk vatandaşlığına kabul işlemleri devam eden ve kimlik numarası bulunan çocukların kayıtları, oturma belgesi veya pasaportlarındaki bilgilere göre yapılır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 23 Ağustos 2014 tarih ve 2014/21 sayılı Genelgesi ile yabancılara yönelik eğitim öğretim hizmetleri düzenlenmektedir.

Buna göre, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı her tür ve seviyedeki örgün eğitim kurumuna “Yabancı Kimlik Numarası” olan öğrenciler e-Okul Sistemine kaydedilir.

Yabancı kimlik numarası olmayan, geçici oturma izni edinmemiş, ancak ilgili kurumca “Yabancı Tanıtma Belgesi” edinmiş Suriyeli öğrenciler YOBIS Sistemine (Yabancı Öğrenci Bilgi Sistemi) kaydedilir (Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 2016).

1. Eğitim Kurumlarına Kayıt Olma Hakkı

- İlkokulların birinci sınıfına, kayıtların yapıldığı yılın eylül ayı sonu itibarıyla 66 ayını dolduran çocukların kaydı yapılır (m. 11).
- Gelişim yönünden ilkokula hazır olduğu anlaşılan 60-66 ay arası çocuklardan, velisinin yazılı isteği bulunanlar da ilkokulun birinci sınıfına kaydedilir.
- Okul müdürlükleri, yaşça kayıt hakkını elde eden çocuklardan 66, 67 ve 68 aylık olanları velisinin vereceği dilekçe; 69, 70 ve 71 aylık olanları ise ilkokula başlamaya hazır olmadıklarını belgeleyen sağlık raporu ile okul öncesi eğitime yönlendirebilir veya kayıtlarını bir yıl erteleyebilir.
- Zorunlu ilköğretim çağında olup herhangi bir sebeple okula kaydı yapılmamış okuma yazma bilmeyen çocukların kayıtları birinci sınıfa yapılır.

1. Eğitim Kurumlarına Kayıt Olma Hakkı

- OKY'nin 20. maddesi uyarınca, ortaokulu veya imam hatip ortaokulunu bitiren öğrenciler, beceri ve yetenekleri doğrultusunda ortaöğretime yerleştirmeye esas puanla ve/veya beceri/yetenek sınav puanıyla tercihleri doğrultusunda ortaöğretim kurumlarına geçiş yapma hakkına sahiptirler.
- Yetenek sınav puanı ve yerleştirmeye esas puan kullanılarak öğrenci alan güzel sanatlar liseleri, spor liseleri ile klasik sanatlar ve musiki programı/projesi uygulayan Anadolu imam hatip liselerine öğrenci alımı ve kayıt işlemleri Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre yapılır (m.20/2).
- Buna göre, Yönetmeliğin 21/I. maddesi uyarınca, ortaöğretim kurumlarına kaydolmak için ortaokulu veya imam-hatip ortaokulunu bitirmiş ve öğretim yılının başlayacağı tarihte 18 yaşını bitirmemiş olma şartları aranır.

2. Sağlığın Korunması Hakkı

Öğrencilerin hem sağlıklı bir okul ortamında eğitim alma hem de okulda bulunduğu süre içine sağlığının korunması hakkı vardır. OÖİKY'nin 78. maddesine göre, öğrencilere okul ve çevresinde sağlıklı, güvenli bir eğitim ve öğretim ortamı sağlanması esastır. Buna göre, öğrencinin kendisi veya velisi, yönetmelikte öngörölen önemlerin alınmasını veya kolaylıkların sağlanmasını okul yönetiminden talep etme hakkına sahiptir.

3. Eğitim ve Öğretim Etkinliklerinden Yararlanma Hakkı

Öğrencilerin eğitim hakkının kapsamına okulda düzenlenen eğitim ve öğretim etkinliklerinden yararlanma girer.

Öğrencilerin bir eğitim-öğretim yılında kaç gün okula gideceği, kaç gün tatil yapacağı, okuldaki derslerinin ve teneffüslerinin sürelerinin ne kadar olacağı, hangi dersleri göreceği gibi konuların MEB tarafından belirlenmesi gerekir.

Nitekim OÖİKY'ye göre okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumlarında ders yılı süresinin 180 iş gününden az olmaması esastır (m.5).

3. Eğitim ve Öğretim Etkinliklerinden Yararlanma Hakkı

Madde 5'e göre ders yılı, yarıyıl ve yaz tatilinin başlama ve bitiş tarihleri, MEB tarafından her yıl düzenlenen çalışma takviminde belirtilir.

Bu tarihler göz önünde bulundurularak hazırlanan il çalışma takvimi, il millî eğitim müdürlüklerinin önerisi ve valilik onayı ile yürürlüğe girer.

3. Eğitim ve Öğretim Etkinliklerinden Yararlanma Hakkı

- Okul öncesi eğitim kurumlarında günde 50 dakikalık aralıksız altı etkinlik saati süre ile ikili eğitim yapılır.. Bir gruptaki çocuk sayısınının 10'dan az, 20'den fazla olmaması esastır. Ancak talep olması ve okulun imkânlarınının yeterli olması hâlinde çocuk sayısı artırılabilir.
- ilköğretim kurumlarında bir ders saati süresi 40 dakikadır. Okul yönetimince teneffüsler için en az 10 dakika ayrılır. Normal öğretim yapılan okullarda yemek ve dinlenme için en az 40, en çok 90 dakika süre verilir. İkili öğretim yapılan ilköğretim kurumlarında sabahçı ve öğlenci grup öğrencilerininin çıkış ve girişleri arasında en fazla 30 dakikalık süre ayrılır. Yatılı bölge ortaokullarında etüt için her gün iki ders saati süre ayrılır. Ortaokul ve imam-hatip ortaokullarında dersler, öğretmenler kurulu kararı ile blok olarak da yapılabilir. Ancak her blok ders, iki ders saati süresini aşamaz.

3. Eğitim ve Öğretim Etkinliklerinden Yararlanma Hakkı

Ortaöğretim kurumlarında bir ders saati süresi 40 dakikadır. Dersler arasındaki dinlenme süresi 10 dakikadan, öğle arası dinlenme süresi ise 45 dakikadan az olamaz. Ancak ikili öğretim yapan okullarda bu süreler daha kısa olarak belirlenebilir (OKY,m.9).

Öğrencilerin alacakları öğretim programlarının, onların ilgi, istek ve yeteneklerinin yanında bireysel farklılıklarına ve yönelecekleri alanın özelliklerine, okul ve program türlerine uygun olarak ortak dersler, alan ve dal dersleri ile seçmeli derslerden oluşması gerekmektedir (OKY,m.10).

4. Katılım Hakkı

Çocuğun kendisi ile ilgili kararları verebilecek akla, mantığa ve yeteneğe sahip olmadığına inanıldığı için, tarihsel süreç içerisinde çocuklara katılım hakkı tanınmasına soğuk bakılmış, katılım hakkı verildiğinde çocukların ebeveynlerine karşı saygısız olacakları ve çocukluktan uzaklaşacağından endişe edilmiştir.

Oysaki çocukların onları ilgilendiren konularda alınan kararlara katılması, onlara yeni bilişsel ve uygulamalı beceriler kazandırır ve kendilerine saygı duymalarını sağlar.

Farklı yaş ve çevrelerden çocukların bir araya gelmesiyle farklı görüşler, deneyimler paylaşılır.

Katılım hakkını kullanan çocuklar iyi birer vatandaş olma yolunda yetişir.

4.Katılım Hakkı

- ❖ MEB İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği” (SEY)
- ❖ “MEB Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Yönergesi”

5. Özel Yaşamın Gizliliği

Özel yaşamın gizliliği, kişilerin yaşamlarının kendilerine özel taraflarını kendi istekleri doğrultusunda, dış müdahalelerden uzak ve kendi özgür iradeleriyle yaşayabilme hakkı olarak tanımlanabilir.

Özel yaşamın gizliliği ve korunması kavramı, insanın kişiliğini geliştirmek ve manevi değerlerini güvence altına almak için başkaları tarafından bilinmesini istemediği ve korunması hukuken gerekli görölen bir hak olarak açıklanabilir.

Özel yaşam hakkı gerek ulusal gerekse uluslararası metinlerde düzenlenerek güvence altına alınmıştır. Ulusal hukuk açısından konuya yaklaşıldığında, ilk olarak 1982 Anayasası'nın 20. maddesinin özel yaşamın gizliliğini düzenlediği görölmektedir.

Buna göre "Herkes, özel yaşamına ve aile yaşamına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel yaşamın ve aile yaşamının gizliliğine dokunulamaz..."

Görüldüğü gibi Anayasa'da, özel yaşamın, aile yaşamının ve haberleşmenin gizliliğinin kapsamı ve sınırları açıklanmamıştır.

5. Özel Yaşamın Gizliliği

Hiçbir ayırım gözetmeksizin herkesin sahip olduğu özel yaşam hakkına çocuklar da sahiptir ve bu hak ÇHS ile güvence altına alınmıştır.

ÇHS'nin 16. maddesi “Hiçbir çocuğun özel yaşantısına, aile, konut ve iletişimine keyfi ya da haksız bir biçimde müdahale yapılamayacağı gibi, onur ve itibarına da haksız olarak saldıramaz.

Çocuğun bu tür müdahale ve saldırılara karşı kanun tarafından korunmaya hakkı vardır.” hükmüyle çocukların özel yaşamını özel olarak korumuştur.

Çünkü çocuklar da birey olarak gelişebilmek için gözlerden uzak kalmaya ve kendilerine ait özel yaşama sahip olmaya tıpkı yetişkinler gibi ihtiyaç duyabilmektedir.

Bu nedenle çocuklar da anne ve babalarına, diğer yetişkinlere ve arkadaşlarına karşı özel yaşamlarını koruyabilmelidir.

5. Özel Yaşamın Gizliliği Hakkı

Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün "Okullarda Öğrencilerin Üst ve Çantalarının Aranması" konulu, 15974166/45.02/607099 sayı ve 15 Nisan 2013 tarihli yazısı.

MEB, "Okullarda okul müdürünün görevlendirmesiyle yöneticilerin ve öğretmenlerin, öğrencilerin -cinsiyetleri dikkate alınmak suretiyle- gerektiğinde üst ve çantalarını okulda güvenli bir öğretim ortamı sağlamak amacıyla arayabileceği, bu arama ve el koymanın 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda belirtilen arama ve el koyma sayılamayacağı" nı bu yazısında belirtmiştir.

5. Özel Yaşamın Gizliliği Hakkı

Sözü edilen aramaların hukuksal gerekçesi olarak, belirtilen yazının yayımlandığı tarihte yürürlükte bulunan MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 76. ve MEB Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği'nin 5. maddelerindeki hükümler gösterilmiştir (Halen yürürlükte olan OKY'de bu hususlar m. 78 ile m. 157'de düzenlenmiştir).

Belirtilen hükümlere istinaden MEB (2013), “*okul müdürlerinin, kanunların ve bahsi geçen yönetmelik hükümlerinin kendilerine verdiği yetki dâhilinde idari bir önlem olarak okullarda öğrencilerin üst ve çantalarını arama yaptırmakta, okula yönetimce yasaklanmış malzeme getiren öğrencilerin eşyasına geçici olarak el koymayı okulun düzenini sağlamaya yönelik gerçekleştirmektedir. Arama sırasında bulunan okula getirilen yasaklanmış eşyaların ceza hukuku açısından suç teşkil ettiği düşünülmüyorsa adli mercilere bildirilmekte, değilse öğrenci velisine iade edilmektedir.*” şeklinde görüşünü bildirmiştir.

6. İhmal ve İstismardan Korunma Hakkı

“Çocuk istismarı” çocukların, başta anne ve babaları olmak üzere, bakmakla yükümlü kimseler ve diğer yetişkinler tarafından fiziksel, duygusal, zihinsel veya cinsel gelişimlerini engelleyen ya da beden veya ruh sağlıklarına zarar veren, kaza sonucu olmayan durumlarla karşı karşıya bırakılmasıdır.

“Çocuk ihmali” ise başta anne ve babaları olmak üzere, bakmakla yükümlü kimseler ve diğer yetişkinlerin çocuğun beslenme, giyinme, barınma eğitim, sağlık ve sevgi gibi temel ihtiyaçlarını karşılamada ihmal göstermeleri sonucu çocuğun beden veya ruh sağlığının veya bedensel, duygusal, ahlaksal ya da sosyal gelişiminin engellenmesidir.

6. İhmal ve İstismardan Korunma Hakkı

Okulun en yetkili kişisi olarak okul yöneticilerinin çocuk istismarı ve ihmali önlemeye yönelik çeşitli sorumlulukları bulunmaktadır. Okul yöneticilerinin sorumlulukları, çocuk istismarı ve ihmali konusunda okullarında farkındalık yaratmak, öğrencilerin fiziksel, duygusal ve cinsel istismardan korunmasını sağlamak, okulda şiddeti önlemeye çalışmak şeklinde sıralanabilir. Çocuk istismarı ve ihmali konusunda öğretmenlere eğitimler verilmesini sağlamak da okul yöneticilerinin sorumluluklarındandır. Okuldaki çeşitli toplantılarda çocuk istismarı ve ihmali konularının gündem maddesi olarak işlenmesi de bu olayların uzun dönemde önlenmesini sağlayabilecektir.

6. İhmal ve İstismardan Korunma Hakkı

Suç niteliği taşıyan çocuk istismarı ve ihmali olaylarını ilgili makamlara bildirmek yasal bir zorunluluktur. TCK'da çocuk istismarı ve ihmalinin bildirim yükümlüğü yer almaktadır.

TCK'nın 278. maddesine göre işlenmekte olan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen kişi bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Mağdur 15 yaşını bitirmemiş bir çocuksa verilecek ceza yarı oranında artırılır.

TCK devlet memurları ve bazı meslek mensuplarını görevlerini yaptıkları sırada, görevlerine ilişkin bir suçun işlendiğini öğrendiklerinde, bunu bildirmekle yükümlü tutmuştur.

6. İhmal ve İstismardan Korunma Hakkı

TCK'nın 279. maddesine göre kamu adına soruşturma ve kovuşturmayı gerektiren bir suçun işlendiğini görevi ile bağlantılı olarak öğrenip de yetkili makamlara bildirimde bulunmayı ihmal eden ve bu hususta gecikme gösteren kamu görevlisi altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Buna göre herhangi bir kamu kurumu (okul, yurt, hastane vb.) bünyesinde bulunan çocuklara karşı işlenen istismar suçunun kamu görevlilerince bildirilmesi yükümlülüğü TCK'da hükme bağlanmıştır.

Çocuk Koruma Kanunu'nun 6. maddesi gereğince adli ve idari merciler, kolluk görevlileri, sağlık ve eğitim kuruluşları, sivil toplum kuruluşları korunma ihtiyacı içinde bulunan çocukları Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın ilgili kuruluşlarına bildirmekle yükümlüdürler.

6. İhmal ve İstismardan Korunma Hakkı

OÖİKY'nin 78. maddesinde öğrencilerin okul ortamında sağlık, beslenme, temizlik, güvenlik açılarından fiziksel ihmalden; ayrıca fiziksel ve psikolojik şiddetten korunması esası getirilmiştir. Bunun yanında öğrencinin zararlı alışkanlıklardan korunması için veli ve çevre ile işbirliği yapılması ifade edilmiştir (OÖİKY, m. 58/e).

OKY'nin "Öğrencinin Korunması" başlıklı 158. maddesine göre yönetici ve öğretmenler;

- ❖ - Aile içinde ve dışında şiddete maruz kalan, ilgisizlik nedeniyle veya zorlanarak kanunlarla toplumun etik kurallarına aykırı olan yollara yönelme ihtimali bulunan öğrencilerle ilgili gerekli önlemlerin alınması,
- ❖ - Öğrencilerin her türlü madde bağımlılığından, uyuşturucu ve benzeri maddeleri bulundurmaktan, kullanmaktan, bu tür maddelerin üretim ve kaçakçılığına alet olmaktan korunması,
- ❖ - Öğrencilerin pornografi, teşhir, cinsel sömürü, istismar, taciz ve her türlü olumsuz davranışlardan korunması,
- ❖ - Öğrencilerin, diğer öğrenciler tarafından fiziksel ve ruhsal yönden zarar görmemeleri için dedikoduya, zorbalığa, tehdide, sataşmaya ve onur kırıcı her türlü lakap takılmasına karşı korunması konularında veli veya aileyle diğer ilgili kurum ve kuruluşlarla da işbirliği yapılarak gerekli tedbirler almakla yükümlü tutulmuşlardır.

7. Okul Zorbalığından Korunma Hakkı

Zorbalık, en kısa şekilde, incitme niyeti ile saldırı olarak ifade edilebilir. Zorba davranış, mağdurda acı ve üzüntüye yol açar ve bu kişinin zorbaya karşı koyması mümkün değildir.

7. Okul Zorbalığından Korunma Hakkı

MEB Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün tüm okul ve kurumlarda uygulanmak üzere hazırladığı 2006-26 sayılı Genelge ile "Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması Stratejisi ve Eylem Planı" ortaya konulmuştur. Bu Plan'da, okullarda şiddetin azaltılması için temel stratejiler oluşturulmuştur.

Türkiye'de internetin zararlı içeriğiyle mücadele etmek; çocuklar belli başlı internet suçlarına ve dolayısıyla siber zorbalığa karşı korumak amacıyla "İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun" (04 Mayıs 2007 tarih ve 5651 sayılı) kabul edilmiştir. OKY'nin öğrenci disiplin işlemlerini ele alan 164. maddesinde siber zorbalık ile ilgili düzenlemelere yer verilmiştir.

8. Diğer Hakları

OÖİKY'nin 83-91. maddeleri uyarınca öğrenciler veya velileri çocuk kulübünün, yetiştirme kurslarının ve destek eğitim odasının açılmasını;

dersliklerin donatımını,

eğitim araç ve gereçlerinin temin edilmesini, okul kütüphanelerinin ve sınıf kitaplıklarının kurulmasını,

okul müzesinin düzenlenmesini,

oyun yerlerinin yapılmasını (bahçe ve yeterli toprak alanının ayrılmasını, kum havuzu, voleybol, basketbol sahaları gibi yerler yapılmasını), uygulama bahçelerinin oluşturulmasını isteyebilirler.

Öğrencilerin Sorumlulukları

Öğrencilerin ulusal ve uluslararası yasal düzenlemelerden doğan hakları kadar sorumlulukları da bulunmaktadır.

İlgili mevzuatta, özellikle de yönetmeliklerde öğrencilere yüklenen sorumluluklar

- okula devam etme sorumluluğu,
- derslerde başarılı olma ve sınıf geçme sorumluluğu,
- disiplin kurallarına uyma sorumluluğu ve
- diğer sorumluluklar

1.Okula Devam Etme Sorumluluğu

Okula devam etmek öğrenciler açısından bir zorunluluktur. Öğrencilerin okula devamının sağlanmasını başta ÇHS’de düzenlenmiştir.

ÇHS’nin m.28/1/e’de yer alan hükmünde “Taraf devletler... okullarda düzenli biçimde devamın sağlanması ve okulu terk etme oranlarının düşürülmesi için önlem alırlar.” denilmek suretiyle öğrencilerin devamının sağlanması ile ilgili sorumluluğun devlete ait olduğu ve devletin gerekli önlemleri almakla yükümlü olduğu belirtilmiştir.

1.Okula Devam Etme Sorumluluğu

OÖİKY'nin 18. maddesi uyarınca çocukların devamsızlıkları, okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmen, ilkokullarda sınıf öğretmeni, ortaokul ve imam-hatip ortaokullarında ise okul yönetimi tarafından e-Okul sistemine işlenir ve yöneticiler tarafından takip edilir.

Özel eğitim gerektiren çocukların sosyal uyum ve gelişim özelliğine göre günlük devam sürelerinde esneklik sağlanır.

Özürsüz olarak aralıksız 10 gün okula devam etmeyen çocuğun velisi okul müdürlüğünce yazı ile uyarılır. Bu uyarıya rağmen özürsüz olarak aralıksız 30 gün okula devam etmeyen ve devam ettiği hâlde üst üste iki aylık ücreti yatırılmayan çocukların kaydı silinir.

Bu durum veliye yazılı olarak bildirilir.

2.Derslerde Başarılı Olma ve Sınıf Geçme Sorumluluğu

Okul öncesi dönemde bulunan öğrencilerin başarılı olma ve sınıf geçme yükümlülüğü olmadığı için OÖİKY'nde bu konuya ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. İlköğretim kurumlarındaki öğrencilerin derslerde başarılı olma ve sınıf geçme sorumluluğu OÖİKY'nin 20. ve devamındaki hükümlerinde düzenlenmiştir. Buna göre ders yılı, ölçme ve değerlendirme bakımından birbirini tamamlayan iki dönemden oluşmaktadır. Bu iki dönemde de öğrencilerin derslerinde başarılı olmaları gerekmektedir (OÖİKY, m.20/1/a).

2.Derslerde Başarılı Olma ve Sınıf Geçme Sorumluluğu

Öğrencilerin başarılı sayılmaları için almaları gereken puanlarsa şöyledir: İlkokul 4. sınıf ile ortaokul ve imam-hatip ortaokulunda dönem puanı, yılsonu puanı ve yılsonu başarı puanı 100 tam puan üzerinden belirlenir. Yüzlük puan sisteminde 0-44,99 puanlar başarısız, 45,00 ve üzeri puanlar başarılı olarak değerlendirilir (OÖİKY, m. 21/1). İlkokul 4. sınıf ile ortaokul ve imam-hatip ortaokullarında öğrencilere haftalık ders saati üç ve üçten az olan derslerde iki, üçten fazla olan derslerde ise üç sınav yapılmaktadır. Sınavların zamanı, en az bir hafta önceden öğrencilere duyurulur. Bir sınıfta/şubede bir günde yapılacak sınav sayısı 8. sınıfta üçü, diğer sınıflarda ikiyi geçemez. Sınavların süresi bir ders saatini aşamaz (OÖİKY, m. 22/1).

2.Derslerde Başarılı Olma ve Sınıf Geçme Sorumluluğu

Ortaokul ve imam-hatip ortaokullarında öğrencilerin derslerinde başarılı sayılması için, sınavlarına ek olarak, ders yılında istedikleri ders veya derslerden onlara bireysel ya da grup çalışması şeklinde öğretmen rehberliğinde en az bir proje hazırlatılır. Projeler verildikleri dönemde değerlendirilir. Proje vermeyen öğrencinin proje notu sıfır olarak değerlendirilir (OÖİKY, m. 22/2).

OKY'nin 44. maddesine göre, sınav, performans çalışması, proje ve uygulamalar 100 tam puan üzerinden değerlendirilir. Değerlendirme sonuçları e-Okul sistemine işlenir. Puan değerleri ve dereceleri 85,00-100 arası pekiyi; 70,00-84,99 arası iyi; 60,00-69,99 arası orta; 50,00-59,99 arası geçer; 0-49,99 arası geçmez şeklindedir.

3. Disiplin Kurallarına Uyma Sorumluluğu

Öğrenci disiplini ile ilgili hususlar hem OÖİKY'nde hem de OKY'nde düzenlenmiştir.

OÖİKY'nin 52(2). maddesi ile OKY'nin 157(3). ve (4). maddeleri uyarınca, öğrencilerden beklenen davranışların derslerde, törenlerde, toplantılarda, rehberlik çalışmalarında, veli görüşme ve toplantılarıyla diğer sosyal etkinliklerde öğrencilere kazandırılmasına çalışılır. Okul yönetimi beklenen davranışlar, uyulacak kurallar ve uyulmaması durumunda karşılaşılabilecek yaptırımlar konusunda öğrencileri ve velileri bilgilendirir. Ayrıca bu hususlara Okul Veli Sözleşmesi'nde de yer verilir. OKY'nin 157(6) maddesi uyarınca öğrenci ve velilerin "Okul Öğrenci Veli Sözleşmesi"nin gereklerini yerine getirmesi gerekmektedir. Öğrenci nakil olduğunda Sözleşme yenilenir. OKY'nin 157(5) maddesi uyarınca okulların özelliklerine göre ayrıca destekleyici kurallar da belirlenebilir. Bu kurallar Okul Öğrenci Ödül ve Disiplin Kurulu'nun önerisi, Öğretmenler Kurulu'nun kararına bağlı olarak okul müdürünün onayından sonra uygulamaya konulur.

3. Disiplin Kurallarına Uyma Sorumluluğu

OÖİKY'nin 54. maddesi uyarınca öğrenciler okullarda kendilerinden beklenen davranışları yerine getirmedikleri takdirde, ortaokul ve imam-hatip ortaokulu öğrencilerine olumsuz davranışlarının özelliğine göre “uyarma”, “kınama” ve “okul değiştirme” yaptırımlarından biri uygulanır. Burada belirtmek gerekir ki, OÖİKY kapsamındaki okulöncesi öğrencileri ile ilköğretimin ilk basamağındaki (ilk dört sınıf) ilkokul öğrencilerine disiplin yaptırımını uygulanmamaktadır.

OKY'nin 163. maddesi uyarınca öğrenciler okullarda kendilerinden beklenen davranışları yerine getirmediğinde ise “kınama”, “kısa süreli uzaklaştırma”, “okul değiştirme” ve “örgün eğitim dışına çıkarma” cezaları uygulanabilir.

4. Diğer Sorumluluklar

Küçük yaşlardan itibaren görev ve sorumluluk duygularını geliştirmek, okulun yönetim işlerinde görev almalarını sağlamak amacıyla ortaokul ve imam-hatip ortaokulu öğrencilerine okulun yerleşim alanı içinde nöbet tutma görevleri getirilmiştir (OÖİKY,m.77). Ayrıca yatılı bölge ortaokullarında, yemekhane ve yatakhane nöbeti tutulmaktadır. Nöbetle ilgili görev ve sorumluluklar, okul yönetimine yazılı olarak belirlenir ve nöbetçi öğrencilere duyurulur ve nöbetçi öğrenci kendi devresinde, ders saatleri dışındaki zamanlarda nöbet tutar. Ancak nöbetçi öğrenciye nöbet görevi dışında özel hizmetler yaptırılamaz.

4. Diğer Sorumluluklar

Öğrenciler okullarda 26 Kasım 2012 tarihli ve 2012/3959 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan “Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul Öğrencilerinin Kılık ve Kıyafetlerine Dair Yönetmelik” hükümlerine uymak zorundadırlar. Bu yönetmeliğe göre, öğrenciler, okul, sınıf ve şubelerde tek tip kıyafet giymeye zorlanamaz. Ancak, okul yönetimi ve Okul-Aile Birliği'nin koordinatörlüğünde 4. maddede yer alan sınırlamalara aykırı olmamak kaydıyla, velilerin yüzde ellisinden fazlasının onayı alınarak ilgili eğitim-öğretim yılı için okul kıyafeti veya kıyafetleri belirlenebilir. Okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise öğrencileri yaş grubu özelliklerine uygun, temiz ve düzenli bir kıyafet giyer.

OKY'nin 208. maddesi uyarınca, okullarda; 26 Kasım 2012 tarihli ve 2012/3959 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul Öğrencilerinin Kılık ve Kıyafetlerine Dair Yönetmelik hükümlerine uyulur.

Öğrenci ve Öğrenci İşlerinin Türleri

Öğrenci, “planlı öğretim yapan bir eğitim yerinde, önceden tasarlanan bir eğitim programının gerektirdiği öğrenme yaşantılarını belli bir sürede kazanmaya çalışan kişi” dir (Başaran ve Çınkır, 2013, 341).

Öğrenci işlerinin, öğrencinin örgün ya da yaygın eğitim kurumuna kayıt yaptırdım öğrenci statüsünü kazanmasıyla başladığını söylemek mümkündür.

Öğrenci ve Öğrenci İşlerinin Türleri

Öğrenci işleri şöyle sıralanabilir:

- ❖ Öğrencinin örgün ya da yaygın eğitim kurumuna kaydının yapılması.
- ❖ Gerekli hallerde öğrencilerin nakil işleminin yapılması
- ❖ Öğrencilerin sınıflara yerleştirilmesi
- ❖ Okula devamlılığın takip edilme

Öğrenci ve Öğrenci İşlerinin Türleri

- ❖ Öğrencin başarılarının değerlendirilmesi.
- ❖ Öğrencilerin davranışlarının değerlendirilmesi.
- ❖ Öğrencilere rehberlik ve psikolojik danışmanlık, sağlık hizmetleri sunulması.
- ❖ Okul güvenliğinin sağlanması
- ❖ Öğrencilerin okula ulaştırılması işleri

Kaynak kitap:
1-Yasemin Karaman Kepenekci ve Pelin Taşkın (2017). Eğitim Hukuku. Ankara:Siyasal Kitabevi
2-Emine Akyüz, Çocuk Hukuku, PegemA Yayınevi, 2016..